

Homes que maten

«Com més obscena és la crònica i més difícil de digerir són els fets que s'hi narren, més ens allunya dels agressors»

Hi ha dos fenòmens que disculpen la violència masclista. El primer es dona quan l'agressor és un personatge famós. Com per art de màgia, la pressió es trasllada a la víctima que es revictimitza, i es busquen causes inductores de la violència exercida o bé es justifica. D'exemples n'hi ha tants com personatges famosos i abusadors siguin capaços de recordar.

Per no anar gaire lluny, penseu en el debat en conèixer-se la mort de Diego Armando Maradona. O, aquesta mateixa setmana, els titulars que han acompanyat la detenció del cantautor Diego "el Cigala" -el diari *El Mundo* cobria la peça l'endemà amb el titular *Así es Kina Méndez, la pareja de El Cigala que lo ha enviado al Juzgado por presuntos malos tratos* (<https://www.elmundo.es/loc/famosos/2021/06/11/60c20ae7e4d4d8c7668b45c8.html>) - que va despatxar el tema amb un "*las mujeres siempre quieren dinero*".

O l'ovació llarga i sostinguda a Plácido Domingo en el concert en benefici de la Creu Roja del passat dimecres que certificava la seva reparació després de dos anys retirat dels escenaris per les denúncies d'abús sexual de vuit dones companyes de professió. Uns aplaudiments que no tan sols dispensaven l'acusat sinó que escarnien totes les víctimes, i ho feien amb l'aval de la presidenta de la Comunitat de Madrid, Isabel Díaz Ayuso.

Un altre fenomen que disculpa els agressors és la deshumanització. Ho hem vist aquesta setmana que ha aparegut el cos sense vida d'una de les dues nenes que van desaparèixer el 27 d'abril a Tenerife amb el seu pare. De cop i volta, l'agressor i *presumpte* assassí va començar a rebre la denominació "el monstre de Tenerife" que es va poder sentir en alguns mitjans i va omplir les xarxes.

A Tomàs G. se li retiraven els estàndards d'home normal i corrent capaç de cometre un crim execrable. Van aparèixer perfils psicològics que el definien com a narcisista i psicòpata. I amb aquest dibuix del monstre, se'l convertia en una excepció, en una anomalia, en un home malalt, boig i cruel que ja no era ni empresari d'èxit que es guanyava bé la vida, ni un home maltractador, que havia vexat i humiliat la seva exparella per abandonar-lo, ni un home d'èxit que tenia una xarxa social sòlida.

Endimoniar en calent l'agressor impossibilita esmenar el sistema i denunciar que no és un cas aïllat. I no ho és perquè aquests agressors s'emparen, precisament, en els mecanismes socials que donen cobertura al masclisme i les seves formes de denominació i abús. Que cap dels comportaments i amenaces d'aquest home, aparentment, "normal" fessin saltar les alarmes, és que el sistema fa aigües.

Són dues reaccions que eviten anar al fons de la qüestió i analitzar amb profunditat perquè la violència contra les dones és estructural. Se'ls exculpa quan són ídols de massa i referents, com si fos un fet aïllat o una relliscada. I se'ls deforma fins a la caricaturització com si fossin l'única poma podrida d'una cistella; com si pel mer fet d'expulsar-los, s'aïllés el problema.

Però no és un únic problema ni una única amenaça. El succeït aquesta setmana, sobretot amb l'evidència que les nenes de Tenerife van ser assassinades, permet posar de relleu la violència vicària, que també ha fet aflorar el serial televisiu de Rocío Carrasco. S'ha parlat molt de l'abast d'aquestes denúncies pel marc on han estat fetes: televisió escombraria en horari de màxima audiència, aprofitant un format televisiu poc anàleg que va ser el mateix entorn en que es va jutjar en paral·lel la víctima sense que pogués defensar-se però que, ahora, ha permès comunicar i

explicar què era la violència psicològica i la violència vicària entre un públic que ha fet créixer en un 61% les trucades al 900 900 120 (a Catalunya, segons l'Institut Català de les Dones), un 42% al 061 i un 1.464% al whatsapp 600 00 016 (a Espanya, segons el Ministeri d'Igualtat).

En el que va d'any, 28 dones han estat assassinades a Espanya i, com a conseqüència, set infants han quedat orfes. I també s'ha assassinat 3 menors, amb aquest altre tipus de violència masclista que ara comencem a reconèixer com a vicària. Comptem les dones assassinades per violència masclista des de l'any 2003: 1.092 (falta per comptar les víctimes d'aquesta última setmana, que s'estan investigant).

La violència vicària es compta des de l'any 2013, arran del macabre assassinat perpetrat per José Bretón, que va matar els seus fills. El cas, àmpliament mediatitzat, va commocionar la societat i, des d'aquell moment, es va iniciar aquest recompte que servia per identificar aquest tipus de violència. Des de llavors s'han registrat 41 assassinats.

Precisament la modificació de la llei contra la violència masclista del passat 2020, tal com explica en aquest article (<https://www.naciodigital.cat/opinio/23252/crims-patriarcat>) la companya Carme Porta, va recollir per primer cop la violència vicària com una extensió de la violència masclista. En aquest cas, posant nom a aquest fenomen, prenem consciència de la seva realitat.

Com totes les formes que té la violència contra les dones, aquesta última també ha existit sempre. Per combatre-la, també cal una àmplia responsabilitat. La primera, és política. Actituds com la de la presidenta Díaz Ayuso no hi ajuden. Com tampoc hi ajuda gens que el PP hagi recorregut la llei de la violència masclista al TC. O que es manifestin a Colón -per un altre pretext- al costat de Vox que no sols nega la violència masclista sinó que impossibilita que a l'Assemblea de Madrid es pugui fer un minut de silenci per un assassinat masclista (això va passar el passat 8 de juny per un crim a Pozuelo de Alarcón).

L'altra responsabilitat és judicial. Els jutges hauran de considerar si és possible que un home maltractador i violent pugui exercir la custòdia dels seus fills. La justícia ha donat símptomes massa vegada de ser part del problema estructural de la violència contra les dones. Per no estendre'ns gaire en aquesta consideració, el passat divendres Juana Rivas va entrar a la presó de Granada per haver-se endut els seus fills i no lliurar-los al seu pare l'estiu del 2017, contra qui havia cursat denúncies per maltractaments.

I, per última, hi ha una responsabilitat i és urgent, que és dels mitjans. Aquests dies, com sempre que hi ha notícies escabroses, podem trobar pàgines senceres i cròniques amb tota mena de detalls morboses. L'exhibició d'aquesta depravació relliga amb la "deshumanització" de les accions. Perquè com més obscena és la crònica i més difícil de digerir són els fets que s'hi narren, més ens allunya dels agressors. I aquesta lectura actua com un profilàctic per detectar el problema: no poden ser homes normals, amb vides normals, els qui són capaços de cometre atrocitats. La responsabilitat dels mitjans és, doncs, doble perquè els pertoca identificar el problema i pressionar els poders públics perquè actuïn políticament i judicialment.